

Pinksteren

22-23 mei 2021

—
decaanaat Poperinge

Aperitief: O ewiges Feuer, o Ursprung der Liebe – J.S.Bach
(BWV 34 – Nederlandse Bachvereniging)
<https://www.youtube.com/watch?v=-QA-Tc8Vw80>

Van deze pinkstercantate 'O ewiges Feuer, o Ursprung der Liebe', uitgevoerd door de Nederlandse Bachvereniging voor All of Bach, is tot voor kort gedacht dat het een van de laatste cantates uit Bachs oeuvre was. Het manuscript van de partituur, grotendeels in Bachs eigen handschrift, dateert van enkele jaren voor zijn dood. Recent is echter in Sint-Petersburg een tekstboekje teruggevonden waaruit blijkt dat de cantate veel ouder is en al op 1 juni 1727 voor het eerst is uitgevoerd.

Tijdens de ochtenddienst op die eerste pinksterdag klonk het werk in de Nikolaikirche van Leipzig, tijdens de vesper in de Thomaskirche. Ook toen was het werk niet volledig nieuw. De koordelen en de alt-aria, de meest wezenlijke bestanddelen, berusten op hergebruik. Ze stammen uit een gelijknamige maar omvangrijkere huwelijkskantate (BWV 34a) die Bach al in een eerder stadium had gecomponeerd. (bron: Youtube)

Overigens, voor de eerste pinksterdag schreef Bach nog twee andere cantates:

BWV 74 (<https://www.youtube.com/watch?v=QE2spYhCPVI>) en
BWV 173 (<https://www.youtube.com/watch?v=hmwC4Na9MKI>);

voor de tweede pinksterdag twee cantates:

BWV 68 (https://www.youtube.com/watch?v=neKFWb1_uAw) en
BWV 174 (<https://www.youtube.com/watch?v=AYF32KdCjRs>)

en voor de derde pinksterdag twee cantates:

BWV 175 (<https://www.youtube.com/watch?v=dRShIu9Mc10>) en
BWV 184 (<https://www.youtube.com/watch?v=54KMrqxEJRU>).

Gustave Mahler gebruikte een belangrijk deel van de tekst voor een toonzetting van het eerste deel van zijn enorme Achtste symfonie (bron: Yot).

(<https://www.youtube.com/watch?v=nxf3xtH31jA> - Deel 1 tot 27'28)

(De verwijzing naar uitvoeringen op Youtube staat tussen haakjes)

swingend modern en aanstekelijk Pinksterliedje: Happy – Pharrell Williams

https://www.youtube.com/watch?v=ZbZSe6N_BXs

Intredelied: ZJ 433 Geest van hierboven

mijn voorkeur: <https://www.youtube.com/watch?v=LFc24RGgX24> (Stef Bos)
majestueus: <https://www.youtube.com/watch?v=h93nvWaj2u0> (Nederland zingt)

Geest van hierboven, leer ons geloven
hopen, liefhebben door uw kracht.
Hemelse Vrede, deel U nu mede
aan een wereld die U verwacht.
Wij mogen zingen van grote dingen
als wij ontvangen al ons verlangen
met Christus opgestaan, Halleluja.
Eeuwigheidsleven zal Hij ons geven
als wij herboren Hem toebehoren
die ons is voorgegaan, Halleluja.

Wat kon ons schaden, wat van U scheiden
liefde die ons hebt liefgehad.
Niets is ten kwade, wat wij ook lijden
Gij houdt ons bij de hand gevat.
Gij hebt de zege voor ons verkregen
Gij zult op aarde de macht aanvaarden
en onze Koning zijn, Halleluja.
Gij, onze Here, doet triomferen
die naar U heten en in U weten,
dat wij Gods zonen zijn, Halleluja

Welkom

Wat is Pinksteren? Wat vieren we?
Het is in een tijd waarin men zoveel hoort over burn-out en depressie stilstaan
bij wat mensen ook diep van binnen kan warm maken en vurig doen zijn:
vriendschap, iemand die je troost, een gebaar van tederheid,
mensen die elkaar zomaar graag zien.

Pinksteren is het feest van al die gelukkige momenten.
Of misschien beter:
Pinksteren is het feest waarop wij de mensen vieren die ons bezielen,
ons gelukkig maken, ons hart verwarmen.
Mensen die zo krachtig zijn dat hun geest in ons werkt.
Pinksteren is het feest van de Geest.

Wie of wat die Geest is, valt moeilijk te zeggen.
Je ziet Hem alleen via mensen van wie iets uitgaat.
Wat ze zeggen, is gemeend.
Wat ze doen, is echt.
Ze stralen warmte uit, goedheid, vrede, geduld, begrip, aandacht...
Er gaat een kracht van hen uit waarvan je beter wordt.
Zij zijn voor ons een beetje de getuigen van een mooie droom
die voor elk van ons bereikbaar wordt.

Bidden om de gave van de Geest

Pinksteren is de afronding, het orgelpunt van Pasen.
Dank zij de heilige Geest die over ons neerdaalt
worden wij ten volle paasmensen.
Zeven staat symbool voor die volheid.
De gave van de Geest is dan ook zevenvoudig.

Ik ben het vlammetje van geduld.

Dikwijls word ik gedooft als mensen morren tegen
elkaar omdat het naar hun zin niet vlug genoeg gaat.
Heilige Geest, ontsteek in ons de vlam van het geduld.

Ik ben het vlammetje van vriendelijkheid.

Als ik vele zure gezichten zie, doof ik uit,
maar bij een hartelijke goeiedag, ga ik weer branden.
Heilige Geest, ontsteek in ons het vuur van de vriendelijkheid.

Ik ben het vlammetje van de dankbaarheid.

Ik doof uit als mensen het allemaal vanzelfsprekend vinden
dat ze alles zomaar krijgen.
Maar ik ga feller branden
als er welgemeend 'dankjewel!' gezegd wordt bij een attentie.
Heilige Geest, ontsteek in ons het vuur van de dankbaarheid.

Ik ben het vlammetje van de vergeving.

Ik ga branden als er na de zoveelste ruzie
toch weer vergeven wordt.
Heilige Geest, ontsteek in ons de vlam van de vergeving.

Ik ben het vlammetje van de eerlijkheid.

Ik ga uit wanneer iemand de waarheid geweld aandoet,
wanneer iemand iets wegneemt wat van een ander is.
Ik ga weer branden als mensen hun fouten durven toegeven.
Geest van Jezus, ontsteek in ons het licht van de eerlijkheid.

Ik ben het vlammetje van de vrede.

Op zoveel plaatsen in de wereld
word ik gedooft door oorlog en geweld.
Maar hevig ga ik branden
als mensen vredevol met elkaar leven.
Geest van Jezus, ontsteek in ons het licht van de vrede.

Ik ben het vlammetje van vertrouwen op God.

Ik houd op te branden
zodra mensen hun zekerheid zoeken in geld en rijkdom.
Maar ik verwarm het hart
waar mensen in hun leven
ruimte geven aan Gods initiatief.
Geest van Jezus, ontsteek in ons het vuur van Godsvertrouwen.

Gebed om Gods ontferming

L.: Omdat we soms uitgeblust door het leven gaan,
zeggen dat het toch nooit zal veranderen in onze wereld
en we graag alles bij het oude laten,
vragen wij om uw vernieuwende Geest, God.
Heer, ontferm U over ons.

We vragen om uw mantel van ontferming,
om beschutting tegen koude woorden en kille daden.
Ontdooi daarmee onze ingevroren mensbetrokkenheid
en wek ons opnieuw tot leven.
Christus, ontferm U over ons.

Omdat we vaak zo bang zijn
als we in ons leven aan een grens komen,
omdat we schrik hebben van nieuwe ideeën en profetische woorden,
vragen we om uw vurig enthousiasme.
Heer, ontferm U over ons.

God, Geest van vernieuwing en bevrijding,
geef ons vernieuwd terug aan onszelf en aan de anderen.
Doe ons elkaar zien met nieuwe ogen,
vandaag en alle dagen van ons leven. Amen.

Eer aan God

Eer aan God in de hoge:
eer aan de Vader die de Oorsprong is,
eer aan de Zoon die in de wereld kwam,
eer aan de Geest: Hij maakt ons vrij.

Eer aan God in de hoge
en vrede op aarde:
zondaars vinden bij Hem genade,
zieken troost en geneest Hij,
armen brengt Hij zijn Blijde Boodschap.

Eer aan God in de hoge
en vrede op aarde
door liefde onder de mensen.
Liefde die de dood overwint,
de tranen wegwist uit onze ogen
en alles nieuw maakt. Amen.

Openingsgebed:

Kom, Heilige Geest,
en daal als een vuur over onze wereld,
opdat mensen elkaars taal leren spreken en verstaan,
opdat wij warmte aanreiken aan wie in de kou staan,
opdat uw Geestdrift ons mag aanvuren.
Geest van God,

waai als windkracht over ons leven,
herschep ons wanneer we moedeloos zijn
en angst onze toekomstverwachting verduistert.
Geest van God,
beziel ons opdat uw liefde ons hart loutert,
in het voetspoor van Jezus, voor tijd en eeuwigheid. Amen.

Eerste lezing: (Hand. 2, 1-11)

Uit de Handelingen der Apostelen

- 1 Toen de dag van Pinksteren aanbrak,
waren zij allen op één plaats bijeen.
- 2 Plotseling kwam er uit de hemel een geraas
alsof er een hevige wind opstak,
en het vulde heel het huis waar zij waren.
- 3 Er verschenen hun vurige tongen,
die zich verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten.
- 4 Zij raakten allen vol van heilige Geest
en begonnen te spreken in vreemde talen,
zoals de Geest hun ingaf.
- 5 Nu woonden er in Jeruzalem vrome Joden,
afkomstig uit ieder volk onder de hemel.
- 6 Toen dat geluid opkwam,
liep de menigte te hoop en raakte in verwarring,
omdat iedereen hen in zijn eigen taal hoorde spreken.
- 7 Ze stonden versteld en vroegen zich verwonderd af:
'Maar dat zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken!
- 8 Hoe is het dan mogelijk
dat ieder van ons de taal van zijn geboortestreek hoort?
- 9 Parten en Meden en Elamieten,
en bewoners van Mesopotamië, Judea
en Kappadocië, Pontus en Asia,
- 10 Frygië en Pamfylië, Egypte
en het Libische gebied bij Cyrene,
en hier woonachtige Romeinen,
- 11 Joden en proselieten, Kretenzen en Arabieren,
wij horen hen in onze eigen taal spreken
over de grote daden van God.'

Tussenzang: Ps. 104 (103) 1ab, en 24ac, 29bc-30,31 en 34

Refr.: Maar zendt Gij uw Geest, dan komt er weer leven,
dan maakt Gij uw schepping weer nieuw. Alleluia

Verheerlijk, mijn ziel, de Heer,
wat zijt Gij groot, Heer mijn God !

Hoe veel is het wat Gij gedaan hebt, Heer,
de aarde is vol van uw schepsels.

Neemt Gij hun geest weg, dan komen zij om,
en keren terug tot de aarde.

Maar zendt Gij uw geest, dan komt er weer leven,
dan maakt Gij uw schepping weer nieuw.

De roem van de Heer blijve eeuwig bestaan,
Hij vinde zijn vreugde in al zijn schepsels;

Mogen mijn woorden Hem aangenaam zijn,
dan zal ik mij in de Heer verheugen.

Tweede lezing: (1 Kor. 12, 3b-7. 12-13)

Uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de Christenen van Korinte

Broeders en zusters,

3 Niemand die onder invloed van de Geest van God is kan zeggen:
'Jezus is vervloekt', en niemand kan zeggen:

'Jezus is de Heer', tenzij onder invloed van de heilige Geest.

4 Er zijn verschillende gaven, maar de Geest is een en dezelfde.

5 Er zijn verschillende vormen van dienstverlening,
maar de Heer is een en dezelfde.

6 Er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht,
maar het is een en dezelfde God, die alles in allen tot stand brengt.

7 Maar aan ieder van ons wordt de openbaring van de Geest gegeven
tot welzijn van allen.

12 Ons lichaam met zijn vele delen vormt één geheel,
en alle lichaamsdelen, hoe vele ook, zijn samen één lichaam;
zo is het ook met Christus.

13 Want wij allen, Joden en Grieken, slaven en vrijen,
zijn in de kracht van een en dezelfde Geest tot één lichaam gedoopt,
en allen zijn wij doordrenkt van één Geest.

Tussenzang: ZJ 410 De Geest des Heren

https://www.youtube.com/watch?v=JlJdG_v6qKo

De Geest des Heren heeft een nieuw begin gemaakt,
in al wat groeit en leeft zijn adem uitgezaaid.

De Geest van God bezielt die koud zijn en versteend,
herbouwt wat is vernield, maakt één wat is verdeeld.

Wij zijn in Hem gedoopt, Hij zalft ons met zijn vuur.

Hij is een bron van hoop in alle dorst en duur.

Wie weet vanwaar Hij komt, wie wordt zijn licht gewaar?

Hij opent ons de mond en schenkt ons aan elkaar.

De geest die in ons woont, verzucht en smeekt naar God,
dat Hij ons in de Zoon doet opstaan uit de dood.

Opdat ons leven nooit in weer en wind bezwijkt,

Kom, Schepper Geest, voltooï, wat Gij begonnen zijt.

Evangelie: (Joh. 20, 19-23)

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Johannes

- 19 Op de avond van die eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar.
Hoewel de deur op slot was uit vrees voor de Joden, kwam Jezus.
Ineens stond Hij in hun midden en zei:
`Vrede!'
- 20 Na deze groet toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde.
Vreugde vervulde de leerlingen toen ze de Heer zagen.
- 21 `Vrede', zei Jezus nogmaals.
`Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend Ik jullie.'
- 22 Na deze woorden ademde Hij over hen.
`Ontvang de heilige Geest', zei Hij.
- 23 `Als jullie iemand zijn zonden vergeven, dan zijn ze ook vergeven;
als jullie ze niet vergeven, dan blijven ze behouden.'

Overwegingen:

Ik begin met een concreet voorbeeld om daar straks ook opnieuw naar te verwijzen. Vrijwel op het einde van mijn tweede jaar op het grootseminarie van Brugge overleed president Eric Vandenberghe. Velen van ons zien nog de hulpdiensten bezig aan de poort van het seminarie, want daar was de president plots ineen gezakt. Een schokgolf ging doorheen het seminarie die dag en de volgende dagen. Ongeloof allereest... Hoe moest het verder? Het was alsof de ziel van het seminarie werd weggerukt...

Het is een gevoel dat wij allemaal kennen bij het verlies van een dierbare. Wij kunnen er met het verstand niet bij; wij kunnen het haast niet geloven – zelfs wanneer wij op dat fatale moment erbij waren. Vooral bij koppels die al heel wat hebben meegemaakt, die 40, 50 of zelf langer met elkaar waren gehuwd merk je de impact duidelijk op diegene die over is gebleven. De zin van het leven is precies weg en zo dus ook de begeesting of de bezieling.

In het daaropvolgende rouwproces kan heel wat gebeuren. De aanvaarding is daar één element van; ook het plaats geven van dit verlies is er één. De één komt het al wat sneller te boven dan de ander. Soms zie je dat mensen die er wat verder vanaf staan – maar dat kan evenzeer voor mensen die er dichtbij stonden – bepaalde tekenen van vlak voor het overlijden beginnen te herkennen. De president is overleden door een hartfalen. Achteraf zeiden we onder elkaar dat het toch opviel de laatste weken hoe hij plots ging zitten om les te geven – wat hij anders nooit deed – of hoe hij een aantal keren wel bijzonder emotioneel werd bij het lesgeven.

Wat wij allemaal hebben meegemaakt of op een dag zullen meemaken of zelfs verschillende malen zullen meemaken, dat overkwam eigenlijk ook Jezus' leerlingen. Ze waren 3 jaar met Hem opgetrokken; van alles gezien, gehoord en meegemaakt. En toch zullen Jezus' woorden, zijn daden en de tekenen die Hij stelde pas goed begrepen worden na Jezus' dood, verrijzenis en hemelvaart. Bij de leerlingen die terugkeerden naar Emmaüs geeft Jezus hen al een duwtje in de rug door hen de Schrift te verklaren "moest Jezus dit alles niet doormaken om zijn heerlijkheid binnen te gaan?". Herkenning volgde voor hen toen Jezus met hen aan tafel aanlag en het brood brak. En ook al keerden ze met de Blijde Boodschap terug naar de andere leerlingen, toch zal het nog een hele tijd duren

vooraleer ze naar buiten durven te treden. We moeten hiervoor wachten tot na Jezus' Hemelvaart, tot Pinksteren.

Jezus had hen een Helper beloofd, zijn H. Geest die hen zou inbrengen wat te zeggen en te doen. Met Pinksteren raakten ze begeistert, bezield en ze traden naar buiten met Jezus' Boodschap. Om die reden is het ook belangrijk dat Jezus' woorden, dat zijn boodschap weerklinkt bij een christelijke uitvaart. Want Jezus' boodschap is een boodschap van hoop en toekomst. Ze geeft ons de ziel terug en de kracht om verder te gaan in het leven.

Bezield als ze waren begonnen Jezus' leerlingen, de apostelen, vurig te vertellen. En ze begonnen daar waar iedereen in de omgeving al van had gehoord: Jezus' laatste dagen; zijn lijden en sterven. Begeesterd en in vertrouwen vertellen ze daarbij ook wat ze daarna hebben ervaren: Jezus leeft! Hij is verrezen, zoals Hij heeft gezegd. Het geloof dat alle christenen met elkaar delen is het volgende: het kwaad heeft niet het laatste woord, de dood is overwonnen omdat Jezus is verrezen. Net daardoor is er voor ieder die in Jezus gelooft een toekomst weggelegd. Hij wil ons sterken en bezielen om elke tegenslag, elke nederlaag – ja zelfs de dood – te overwinnen.

Het is dan ook het begin om alle mooie herinneringen, alle grootse dingen die ze met Jezus hebben meegemaakt, alle grote woorden die Hij gesproken heeft door te geven. Het is m.a.w. het begin van de verkondiging en dus ook van wat het Evangelie zal worden. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat wij deze rijke bron van genade ook vandaag tot onze beschikking hebben. Ze kan en zal ons helpen doorheen de moeilijke tijd die we niet alleen vandaag kennen, maar ook nog doorheen zullen moeten.

Wie bezield is met Jezus' Geest kunnen we ook herkennen aan de gaven die de Helper in hem of haar heeft gelegd. Je zou deze kunnen omschrijven als een talent, een aanleg tot... Paulus beschrijft deze in de eerste brief aan de Korintiërs; get gaat over 7 gaven: wijsheid, verstand, raad, sterkte, wetenschap, godsvrucht en vreze des Heren.

In de mate echter waarop de H. Geest in ons werkzaam is zie je ook de vrucht ervan. Deze vruchten van de Geest zou je karaktertrekken of bijzondere eigenschappen kunnen noemen. Net omdat de Helper in je werkzaam is komen ze extra uit de verf. Het gaat over de deugd of de vrucht van liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing – 9 stuks.

Ik besluit met een verwijzing naar de Handelingen: in Antiochië werden Jezus volgelingen voor het eerst christen genoemd. Dit kwam zo omdat de H. Geest in en met hen was. In alles wat ze deden straalden ze Jezus' Blijde Boodschap uit. Moge het ook voor ieder van ons meer en meer waar worden, elke dag. Laten we daartoe de hulp van de H. Geest inroepen.

Dominiek Moens

De heilige Geest is niet de wind
die de blaadjes van de bomen doet ritselen,
of de stormwind die bomen ontwortelt.
De wind is de wind en niets anders,
hoe hard het ook stormt.

De heilige Geest is ook niet de levensadem in ons lichaam,
de lucht in onze longen,
waarmee we spreken en zingen, hijgen en piepen.

Ook de hartstocht van de één voor de ander is geen heilige Geest,
evenmin als de branding van de zee
en de vuurgloed van de zon.

Maar hartstocht voor gerechtigheid en vrede,
gloed van ontferming
- dat je het hijgen en piepen en het gesmoorde schreeuwen
van ouderloze en in zichzelf begraven kinderen nog hoort -
dat is heilige Geest.

En dat wij niet ophouden naar woorden te zoeken
van bemoediging en van protest,
dat je je niet met stomheid laat slaan,
dat je elkaar blijft toezingen en zegenen
en dat je niet toegeeft aan de alom heersende schamperheid,
de harde taal die mensen onderuit haalt,
de spraakverwarring: dat is heilige Geest.

De heilige Geest is iets in mensen; iets?
Een kracht, een inzicht, een intuïtie die ons ontvankelijk maakt;
een tegenkracht, tegen alles wat hard en rigide en koud en versteend is.

Iets in mensen? God in mensen.
Dàt in mensen, waarin zij beeld en gelijkenis zijn van Hem.
Van Hem die Schepper en Bevrijder heet.
Heilige Geest: scheppingskracht en bevrijdingskracht in mensen.

Zoals voor heel de Schrift, geldt ook voor dit Pinkster-verhaal:
dat wij het te kort doen als wij het niet verstaan als een verhaal over onszelf.

Hoe gaat het over ons?
Het ondervraagt ons: of het visioen van de bevrijding der onderdrukten en van
een vernieuwde aarde onze 'laatste waarheid' is, dat wat ons doet leven.
En het onderricht ons ook: door te laten zien dat het gewone, ontmoedigde
mensen waren, in een gruwelijke tijd, op wie de geest neerkwam.

Er gaat van deze tekst vertroostende kracht uit.
Hij roept, in ons geheugen en voor onze verbeelding, het moment terug waarop
het visioen ons voor het eerst aanraakte en vervulde (dat 'Sinai-moment'),
en ons bestaan plotseling niet dof en flauw en uitzichtloos meer was, maar licht
en open werd.
Zo zijn er ogenblikken in een mensenleven, dat de onrust en de pijn van niet-
weten en maar half bevroeden wie je bent en waarom, is opgeheven,
en dat je plotseling niet meer eenzaam bent maar opgenomen in een
samenhang, een 'bestemmingsplan' dat alles omvat.

Wat je niet voor mogelijk hield, blijkt plotseling toch mogelijk – vanuit de hemel.
Zoals door heel de bijbel heen geschreven staat: niets is onmogelijk bij God.

(Huub Oosterhuis)

Hij had het over vuur
als Hij zijn Kerk bedoelde.
Een vuur waaromheen
verkleumde mensen
kunnen samenkomen
om zich te warmen,
om elkaars gezicht te zien,
om niet alleen te zijn
in de nacht.

Hij had het over vuur.
Hij heeft gewild
dat het zou branden,
fel en vurig,
speels en onvoorspelbaar:
telkens nieuwe gensters
in de nacht.

Hij had het over vuur
dat moet blijven branden,
gevoed moet worden
door alles wat mensen
nieuw ontdekken
door hun vragen,
dat moet aangewakkerd worden
door het waaien van de Geest,
onzichtbaar in de nacht.

Hij heeft zijn Kerk
als een vuur ontstoken.

Misschien hebben wij,
de eeuwen door,
teveel aan brandbeveiliging gedaan.

Stort uw Geest uit over jong en oud,
over man en vrouw,
over hoog en laag,
over west en oost.

Stort uw Vuur uit in het hart van de mensen,
in de mond van de mensen,
in de ogen der mensen,
in de handen der mensen.

Zend uw Adem neer over hen die geloven,
over allen die twifelen,
over allen die liefhebben,
over allen die eenzaam zijn.

Stort uw Vuur uit over de woorden van mensen,
over het zwijgen van mensen,

Pinksteren (Stefano di Stasio, olie op doek, 1998). Wind, duif, vuur, alle elementen die verwijzen naar de heilige Geest zijn aanwezig op dit doek. Maar de mensen schijnen het nog te moeten voelen en moeten nog in beweging komen.

(Manu Verhulst)

over de talen van mensen,
over de liederen van mensen.

Zend uw Adem neer over allen die toekomst bouwen,
over hen die het goede bewaren,
over hen die het leven behoeden,
over allen die schoonheid scheppen.

Stort uw Geest uit over de huizen van mensen,
over de steden van mensen,
over de wereld van mensen,
over alle mensen van goede wil.

Hier en nu,
over ons,
stort uw Geest uit.

Pinksteren

Een handvol bange mensen wordt aaneengesmeed tot Kerk,
een jonge Kerk met nieuwe ideeën
in een oud geworden mediterrane cultuur.
Speels en beweeglijk vlamt de Kerk op
in alle grote havensteden van het middellandse zeebekken.
Een nieuwe tijd is geboren.
Terugvallen in de oude plooi is niet meer mogelijk.
'Vuur ben Ik komen brengen' zei Jezus, de Messias
'en wat verlang Ik anders dan dat het zou branden'.

God speelt met vuur
tot in de harten van de mensen.
Telkens opnieuw kijken mensen mekaar in de ogen en lachen,
blij verrast om iets wat zij ook niet verstaan.
Mensen warmen zich aan elkaar,
leven voor elkaar,
versmelten met elkaar:
een vuurwerk van geest en lichaam
waarbij de één noch de ander
ooit nog wordt zoals voorheen.
De Pinkstervlam van God
is een speels en beweeglijk ding dat nooit loslaat.
Het beweegt tot liefhebben, ook als het pijn doet,
zet een mens aan tot vergeving,
tot een telkens nieuw begin.

God legt zijn eigen Vlam in ons hart.
Zijn Aanwezigheid is als een kriebel in ons binnenste
om 'ja' te zeggen,
om lief te hebben,
om met Hem te versmelten tot één bestaan.

(F. Crompton)

(naar Manu Verhulst)

Woorden van geloof:

Ik geloof dat ik nooit alleen ben.
Dat God bij mij is, dat Hij mijn Vader is.

Ik geloof dat God zijn Zoon Jezus Christus
gezonden heeft naar de aarde.
Ik geloof dat Jezus Christus is gekomen
om mij te bevrijden van zonden en schuld.

Ik geloof dat de Geest van Christus
in mij leeft en werkt.

Ik geloof dat ik onder de mensen niet alleen ben.
Ik geloof dat om mij heen is de grote gemeenschap van de Kerk,
waartoe ook ik wil behoren.

Ik geloof dat ik nooit zover van God kan weglopen,
dat er geen terugkeer meer mogelijk is.
Ik geloof dat ik nooit zover kan afdwalen,
dat God mij niet naar Zich toe wil trekken.

Ik geloof dat God voor mij het leven wil,
en niet de dood,
de blijdschap en niet het verdriet.
Ik geloof dat Hij bij mij is,
vandaag en altijd,
tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Voorbeden:

Daal neer, heilige Geest,
over hen die, moegestreden, zich terugplooiën op zichzelf.
Over hen die, ontgoocheld, zich hebben teruggetrokken in onverschilligheid.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
over hen die willen bidden, maar de stilte niet vinden;
over hen die willen troosten, maar de woorden niet kennen;
over hen die willen helpen, maar niet weten hoe.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
over hen die tobben, bang zijn en teleurgesteld.
Geef hun nieuwe moed.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
schenk uw vuur aan hen die jong zijn
en weinig idealen hebben.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
schenk ons durf en het nodige elan om vrij en blij te geloven.
Wakker het vuur in ons aan.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
over onze studenten die in deze dagen hun examens voorbereiden.
Verlicht hun verstand, geef hun wilskracht om door te zetten,
ook als het minder goed gaat.
Laten wij bidden...

Daal neer, heilige Geest,
over onze geloofsgemeenschap.
Leer ons uw moedertaal,
waardoor wij elkaar verstaan,
elkaar moed inspreken en elkaar vergeven.
Laten wij bidden...

Lied: ZJ 409 Kom, Schepper Geest

Kom, Schepper Geest daal tot ons neer,
houd Gij bij ons uw intocht, Heer;
vervul het hart dat U verbeidt,
met hemelse barmhartigheid.

Gij zijt de gave Gods,
Gij zijt de grote Trooster in de tijd,
de bron waaruit het leven springt,
het liefdevuur dat ons doordringt.

Gij schenkt uw gaven zeventvoud,
o hand die God ten zegen houdt,
o taal waarin wij God verstaan,
wij heffen onze lofzang aan.

Verlicht ons duistere verstand,
geef dat ons hart van liefde brandt
en dat ons zwakke lichaam leeft
vanuit de kracht die Gij het geeft.

Verlos ons als de vijand woedt,
geef Heer, de vrede ons voorgoed.
Leid Gij ons voort, opdat geen kwaad,
geen ongeval ons leven schaadt.

Doe ons de Vader en de Zoon
aanschouwen in de hoge troon,
o Geest van beiden uitgegaan,
wij bidden U gelovig aan.

https://www.youtube.com/watch?v=446A5X_AUb0

Veni, creator Spiritus
mentes tuorum visita,
imple superna gratia,
quae tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus,
donum Dei altissimi,
fons vivus, ignis, caritas
et spiritalis unctio

Tu septiformis munere,
digitus paternae dexteræ
tu rite promissum Patris
sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirma nostri corporis,
virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius
pacemque dones protinus,
ductore sic te praevio,
vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium,
te utriusque Spiritum
credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
et Filio qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
in saeculorum saecula. Amen.

<https://www.youtube.com/watch?v=cDhYGdK0KQg>

Gebed over de gaven

Heer, onze God,
aanvaard wat wij U aanbieden:
dit brood en deze wijn,
tekenen van onze dankbaarheid,
symbool van uw aanwezigheid onder ons.
Laat in deze viering Jezus' Geest groeien
onder ons,
opdat wij voor elkaar
en voor elk-ander brood en wijn,
leven en vreugde zouden betekenen.
Door Christus, onze Heer. Amen.

Groot Dankgebed

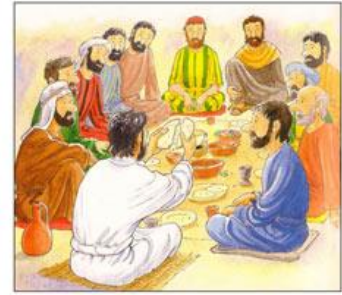
Heer onze God, Schepper van hemel en aarde,
wij danken U voor alles wat leeft en ademhaalt,
voor het licht van deze dag,
voor het geluk en de liefde die in ons midden ontstaan;
voor mensen die, zoals U,
ons trouw blijven in dagen van lief en leed.
Wij zeggen U dank voor die ene Mens,
Jezus van Nazareth, uw Zoon.
Hij is uw Evenbeeld omdat Hij er is
voor de minste van de mensen.
Hij is er ook voor hen die het goed hebben in dit leven,
door hen voor te gaan
in een leven van dienstbaarheid tot in de dood.
Daarom zeggen wij U van harte dank
en aanbidden U met de woorden: Heilig, ...

Roep ons op, Vader, om heilig en goed te zijn
zoals het uw wil is geweest
op de dag dat U de mens geschapen hebt;
dat wij worden zoals U:
liefde die de wereld scheidt en draagt
en die zo rijk is dat zij overstroomt in allen.

Roep ons op, tot gehoorzaamheid en nederigheid;
doe ons luisteren, maak ons aandachtig
voor het Woord van Jezus Christus,
die Mens geworden is om U te dienen,
die gehoorzaam was tot het uiterste
en daarom, sinds zijn dood, verrijzenis en hemelvaart
verheerlijkt wordt door allen die zijn naam dragen.

Roep ons op door uw scheppend Woord, Vader,
tot kracht en sterkte,
dat wij elkaar elke dag opnieuw kunnen bezielen en dragen,
zoals U ons draagt en in leven houdt;

dat wij, zoals uw Zoon, een steun kunnen zijn
voor alle zwakken en eenzamen op onze weg;
dat wij, gesterkt door zijn Woord en Brood,
elkaar kunnen dragen in uren van nood,
als ons kruis zwaar wordt en wij hulp nodig hebben.

Roep ons op, Vader, tot één gemeenschap
door deel te hebben
aan het Lichaam en het Bloed van uw Zoon.

INSTELLINGSVERHAAL

Dit is de kern van ons geloof:
Als wij dan eten van dit Brood
en drinken uit deze Beker
verkondigen wij de dood des Heren totdat Hij komt.

Roep ons op, God van liefde,
tot dankbaarheid voor de gemeenschap met U,
met elkaar en met alle mensen die ons tot hier hebben geleid;
die nog met ons meegaan in geloof, hoop en liefde,
of die ons blijven begeleiden vanuit uw heerlijkheid
waarheen zij ons zijn voorgegaan.

Roep ons op, Vader, tot de volle menselijkheid
van uw Zoon Jezus Christus,
die de zieken geneest, de zonden vergeeft,
de hongerigen spijzigt, de kleinen tot zich roept,
en voor iedereen woorden heeft van eeuwig leven;
die ons zijn Geest zendt om de weg vrij te maken
naar vrede en geluk onder de mensen.
Daarvoor blijven wij U danken
en verheerlijken:
met en door Christus de Heer,
vandaag en alle dagen die U ons geeft. Amen.

Onze Vader

Kom, heilige Geest, maak alles nieuw.
Leer ons luisteren naar uw gefluister,
en leer ons bidden tot Hem, die Jezus 'Onze Vader' noemde:

Onze Vader,...

Geest van God,
leid ons, stap voor stap, naar de volle, levende Waarheid.
Leg uw gaven in het hart van elke mens:
uw vreugde en uw vrede, uw eerbied, trouw en geduld,
uw vriendschap en uw liefde.
Dan zullen wij hoopvol mogen uitzien
naar de wederkomst van Jezus Messias, uw Zoon.

Want van U is het Koninkrijk...

Vredeswens

Ergens tussen Pasen en Pinksteren
zaten zij opgesloten in hun huis en in zichzelf.
Maar U, God, hebt zich van luiken en sloten niets aangetrokken.
U bent bij hen binnengekomen
en hebt hen 'vrede' toegezegd.
Deuren gingen open, ketens werden gebroken,
angst smolt weg en mensen stonden op.
Wij bidden U, Heer,
spreek ook vandaag over ons dat krachtig Woord van vrede.

Die vrede van Pinksteren zij altijd met u.

En geven wij de vrede van Gods Geest aan elkaar door.

Lam Gods

Communielied(-eren): Geest van God, Adem van leven - ZJ 447

<https://www.youtube.com/watch?v=GqaKPbk2PSk>

**Geest van God, adem van leven
Geest van God, adem van vuur,
Geest van God, troost en kracht: u heiligt ons.**

Kom o Geest, kom in ons hart
kom o Geest, wees ons nabij;
Geest van leven, Geest van moed:
Wij zien naar u uit

Kom, o Geest van heiligheid,
Geest van waarheid kom in ons,
Geest van liefde maak ons één:
wij zien naar U uit.

Kom o Geest, houd ons bijeen,
Geest van vuur brandt in ons hart.
Kom, o Geest, maak ons nieuw:
wij zien naar u uit.

Veni sancte spiritus: een eeuwenoud, maar springlevend gezang

→ <https://youtu.be/Nn3m8TnzkFI>

Jan Christiaens, musicoloog en educatief medewerker van de vormingsdienst van het bisdom Gent, bezingt de liturgie van Pinksteren.
De liturgie van Pinksteren voorziet een oud maar tijdloos gezang, waarin om de komst van de heilige Geest gebeden wordt. Ik denk dat we aan een herontdekking toe zijn van 'Veni Sancte Spiritus', de pinkstersequentie die uit de late 12de eeuw dateert.

Wat heeft dit eeuwenoude gezang ons vandaag te bieden?

In de vijfde strofe – pal in het midden van de sequentie – klinkt de bede:

“O allermooiste licht, vervul het binnenste van het hart van uw gelovigen.”
O lux beatissima, reple cordis intima tuorum fidelium

Het binnenste, dat is het meest intieme van ons hart, onze innerlijke tempel. Die binnenkant komt de Geest vervullen met zijn allermooiste licht. De overige negen strofen van de sequentie staan bol van de beeldspraak waarmee de werkzaamheid van de Geest in onze binnenkant omschreven wordt.

Geen hooggestemde spirituele of mystieke beelden, maar eenvoudige huis-, tuin- en keukentaal.

De Geest kun je ervaren als troost, rust, stilte, licht, verfrissing. De Geest besproeit wat verdord is, geneest wat gewond is, maakt soepel wat verstard is, verwarmt wat verkild is, en geeft oriëntatie aan wie of wat verdwaald is.

Het zijn opmerkelijk eenvoudige beelden die benoemen wat er in het binnenste van het menselijk hart kan omgaan: verdorring, verstarring, vermoeidheid, drukte, verkillig.

Maar de sequentie brengt ook de werkzaamheid van de Geest onder de aandacht: wat verdord is, besproeit Hij, wat verstard is, komt Hij weer soepel maken, waar we dwaalwegen inslaan, brengt Hij de oriëntatie van de liefde en de waarheid.

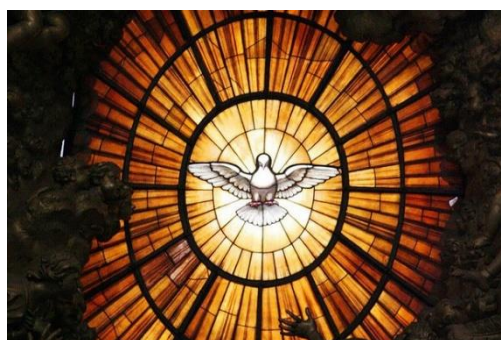
Het fascineert mij hoe de beeldspraak van de sequentie onomwonden aangeeft waar je sporen van Gods goede Geest kan herkennen.

Dat strookt helemaal, denk ik, met de cultuur van onderscheiding waar paus Franciscus al jaren op hamert. Er is in de Kerk veel aandacht voor de juiste leer (orthodoxie) en levenswandel (orthopraxie), maar veel minder voor onze innerlijkheid en hoe God daarin aan het werk is en wegen wijst. Misschien hebben we daar een inhaalbeweging te maken?

Ik hoop dat de pinkstersequentie kan helpen om onze innerlijkheid te herontdekken als ruimte van omgang met God, als het speelveld van de Geest. We hebben de prachtige beeldspraak van de sequentie nodig om de werkzaamheid van de Geest te benoemen en te kunnen onderscheiden, om onze innerlijke ruimte te thematiseren en er taal aan te geven.

Door de sequentie te zingen, gaan we bij wijze van spreken die innerlijke ruimte inrichten. We bekleden ze met woorden en beelden, we gaan ze bewonen. Dan zullen we merken dat het er goed is, dat er lichtinval is, dat er oriëntatie groeit.

Laten we de pinkstersequentie dus maar blijven zingen!

Slotgebed:

Wanneer het me niet meer kan schelen,
wanneer het genoeg is geweest,
wanneer ik me terugplooi op mezelf,
kom dan, heilige Geest.

Wanneer ik bergen wil verzetten,
wanneer ik goed wil zijn voor iedereen,
wanneer ik vrede wil brengen onder alle mensen,
kom dan, heilige Geest.

Wanneer ik wil bidden en de stilte niet vind,
wanneer ik wil troosten en de woorden niet ken,
wanneer ik wil helpen en niet weet hoe,
kom dan, heilige Geest.

Zegen en zending

Geflambeerd dessertje:

Jouw vuur zal blijven branden
wanneer je geregeld thuiskomt bij jezelf,
wanneer je de gejaagdheid en de spanningen van de dag
naast je neerlegt, één na één je ontgoochelingen verwerkt
en je vreugden verdiept,
wanneer je in het verleden graag vertoeft
bij zoveel herinneringen
die je sterk en dankbaar maken
en die je blijvend in je hart wil bewaren,
wanneer je droomt van wat de toekomst je nog brengen kan
en moedig plannen maakt voor de komende jaren.

Jouw vuur zal blijven branden
wanneer jouw woorden aanmoedigend zijn
en vrede brengen waar onenigheid was gegroeid,
wanneer je elk-ander probeert te begrijpen
door elk misverstand te ontwarren
en elkaar te vergeven tot zeventig maal zeven keer,
wanneer je grote houtblokken van de diepere vriendschap laat vuur vatten
nog voor het sprokkelhout van de genegenheid is opgebrand.

Jouw vuur zal blijven branden
wanneer je je vrienden steeds bij je laat komen,
wanneer je het beste aanbiedt van wat je in je hart hebt,
een graag gegeven woord en vooral veel goede wil,
wanneer je luistert naar het verhaal van anderen,
naar hun vreugde en geluk maar ook naar hun stil verdriet,
wanneer je hen vooral het beste van jezelf geeft,
de warmte van je genegenheid en de stille vlam van je trouw.

Jouw vuur zal blijven branden...

